

ВИДИ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ТА ВИМОГИ ДО НЕЇ

Демченко Н.В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

economics@nuph.edu.ua

Вступ. Фармацевтична інформація є складною динамічною системою, яка охоплює пошук, збір, накопичення, зберігання, обробку, аналіз, видачу і поширення інформації, що містить відомості наукових фармацевтичних досліджень і дані фармацевтичної практики, зокрема про лікарські засоби (ЛЗ). Сьогодні зростає необхідність у консультативній допомозі провізора щодо оцінки об'єктивності даних, отриманих споживачем з мережі.

Мета. Визначити вимоги до фармацевтичної інформації, її видів.

Методи дослідження. Використано методи системного аналізу, аналітико-порівняльний та узагальнення.

Основний матеріал. Потрібним є проведення централізованих заходів щодо підвищення інформованості спеціалістів про нові досягнення фармацевтичної науки і практики. При цьому будь-яка об'єктивна, збалансована інформація, що безпосередньо чи опосередковано стосується лікарських засобів, повинна базуватися на даних, затверджених при реєстрації ЛЗ в Україні, та бути об'єктивною, правдивою, точною, сучасною, відповідати законодавству України, загальноприйнятим етичним нормам і правилам, не завдавати будь-якої шкоди репутації препаратів та/або компаній, що конкурують із даним засобом та/або компанією, а також не може містити:

- хибні або навмисне викривлені факти, а також реальні факти або дані у відриві від контексту, що може ввести споживачів лікарських засобів в оману;
- штучно перебільшувати прямі та непрямі позитивні ефекти ЛЗ;
- твердження щодо повної відсутності у ЛЗ небажаних ефектів;
- твердження, що безпосередньо чи опосередковано заявляють про 100 % клінічну ефективність та/або безпеку ЛЗ;

- вказівки на те, що ефективність та/або безпека "є наслідком природного походження препарату";
- містити визначення "новий" стосовно лікарського препарату, якщо після його реєстрації в Україні минуло більше 2 років;
- припущення, що стан здоров'я пацієнта може погіршитись без прийому промоційного ЛЗ;
- дані, які створюють враження, що медична консультація або хірургічна операція не є обов'язковими при прийомі промоційного ЛЗ.

Всі джерела фармацевтичної інформації можна розділити на третинні, вторинні і первинні. Третинні джерела – це підручники, повнотекстові бази даних, оглядові статті. Вторинні джерела – індексні бази даних (каталожні) і реферативні. Первинні джерела – результати клінічних досліджень.

Третинні джерела зручні, легкі у використанні і знайомі всім фахівцям. Основний їх недолік – відставання у часі, містять не найсучаснішу інформацію, неправильна інтерпретація інформації, недостатня кваліфікація авторів (табл1). У табл. 1 наведені приклади третинних джерел.

Таблиця 1

Іноземні третинні джерела фармацевтичної інформації

Загальна інформація про ЛЗ	Handbook of Clinical Daig Data www.mcgraw-hill.com Handbook of Nonprescription Dnigs (American Pharmaceutical Association) www.aphanet.org (ОТС препарати) Clinical Pharmacology http://www.cp.gsm.com DRUGDEX (CD-ROM) www.thomsonhc.com Drug Information Handbook www.lexi.com USP www.usp.usan.com www.usp.org USPDI Том 1,2,3 European Drug Index (європейське товариство клінічної фармації) www.escpweb.org Index Nominum: International Drug Directory www.medpharm.de (інформація за 140 країнами) http://www.druginfosys.com
Небажані реакції	Meyler's Side Effects of Grugs www.elsevier.com Drug Therapy Monitoring System http://www.medi-span.com
Інформація про біологічно-активні добавки	Natural Medicine Comprehensive database www.naturaldatabase.com Review of Natural Products www.factsandcomparisons.com Professional's handbook of Complementary and Alternative Medicine www.lww.com Herbal Medicine: Expanded Commission E Monographs www.herbal-gram.org PDR for Herbal Medicine www.thomsonhc.com Herbal Medicines: A Guide for Health Care Professionals Herb Contraindications and Drug Interactions AltMedDex (CD-ROM)

Лікарські взаємодії	Hansten and Horn's Drug Interaction analysis and Management www.factsandcomparisons.com Drug Interaction Facts www.factsandcomparisons.com Stockley's Drug Interactions www.pharmpress.com DRUG-REAX (CD-ROM) Drug Therapy Monitoring System www.medi-span.com
Лікарська терапія під час вагітності	Drugs in Pregnancy and Lactation www.lww.com Medications and Mother's Milk: A Manual of Lactational Pharmacology www.ibreastfeeding.com REPRORISK www.thomsonhc.com
Несумісність і стабільність	Handbook on Injectable Drugs www.ashp.org King Guide To Parenteral Admixtures www.kingguide.com TrissePs Stability of Compounded Formulations (Американська асоціація фармацевтів) www.aphanet.org

Вторинні джерела – бази даних, які містять посилання на первинні джерела (опису результатів клінічних досліджень). Різні бази включають різні журнали, збірники статей, тому необхідно проводити пошук по різних базах даних (MEDLINE www.nlm.nih.gov (3900 журналів на 40 мовах); Anli-infectives today www.adis.com Cancer Today; www.adis.com Cancerlit www.cancer.gov; Embase www.embase.com; International pharmaceutical abstracts (IPA) www.ashp.org; IOWA drug information service <http://itsntl4.its.uiowa.edu>; Lexisnexis.com; AMED (Allied and Complementary Medicine).

Первинні джерела – це самі дослідження і звіти про них, як опубліковані, так і неопубліковані. Не всі статті, що надруковані в журналах, є первинними джерелами. Саме тому у міжнародній практиці головна роль у комплексі джерел інформації про ЛЗ належить саме офіційній інформації.

Висновки. Інформаційні ресурси сьогодні вкрай необхідні для розвитку і комерційної успішності фармацевтичної галузі. Для підвищення компетентності з питань використання ЛЗ провізори повинні безперервно вдосконалювати свої знання. Потрібним є проведення централізованих заходів щодо підвищення інформованості спеціалістів про нові досягнення фармацевтичної науки і практики, створення інтегрованих інформаційних баз первинних, вторинних та третинних джерел.